

ఫిఖ్హ్ – రెండవ స్థాయి

[తెలుగు]

منهج الفقه - المستوى الثاني

[لغة التلغو]

అనువాదం : షేఖ్ అబ్దుర్రబ్

ترجمة : شيخ عبدالرب

పునర్విమర్శ : ముహమ్మద్ కరీముల్లాహ్

مراجعة : محمد كريم الله

రబ్వా జాలియాత్ – రియాద్

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

(الفقه - 1)

అల్-ఫిఖ్ హ్ - 2

Al-Fiqh – 2

పాఠ్యక్రమం

వారం	విషయం	సమయం
1	స్పష్టి ఆచారములు	45 నిమిషాలు
2	మరుగుదొడ్డిలో పోవునప్పుడు అనుసరించవలసిన నియమములు:	45 నిమిషాలు
3	తయమ్మమ్ (నీరు లభించనప్పుడు పవిత్రమయ్యే విధానం) :	45 నిమిషాలు
4	అదాస్, ఇఖామహ్ మరియు సుత్రాహ్-నమాజు పిలుపునిచ్చే పద్ధతి	45 నిమిషాలు
5	సలాతుల్ జమాఅత్: అందరూ కలిసి, సమూహంగా ఒకేసారి నమాజు చేయటం	45 నిమిషాలు
6	సజ్జా సహూ: (నమాజులో జరిగిన పొరపాటును సరిదిద్దుకోవటానికి చేసే సాష్టాంగం)	45 నిమిషాలు
7	మాధ్యమిక పరీక్షలు	45 నిమిషాలు
8	సలాతుల్ జమాహ్ (శుక్రవారం మధ్యాహ్న నమాజు)	45 నిమిషాలు
9	పండుగ నమాజు (సలాతుల్ ఈద్)	45 నిమిషాలు
10	మృతదేహానికి చేయించే స్నానం, కఫస్ తొడుగుట,ఖననం చేయుట	45 నిమిషాలు
11	జనాజా (మృతుని అంతిమ యాత్రలో భాగంగా చేసే) నమాజు	45 నిమిషాలు
12	సున్నత్ నమాజులు (అదనపు నమాజులు)	45 నిమిషాలు
13	అదనపు నమాజులు చేసే విధానం	45 నిమిషాలు
14	నమాజు చేయకూడని సమయాలు & వ్యాధిగ్రస్తుని నమాజు పద్ధతి	45 నిమిషాలు
15	ప్రయాణికుకడి నమాజు విధానం	45 నిమిషాలు
16	తజ్వీద్ నియమాలు	45 నిమిషాలు

ఇస్లాం ధర్మం నేర్చుకోవటానికి చేసిన 4 నెలల ఈ ప్రయత్నంలో, నేను ఎంతవరకు సఫలీకృతమయ్యాను ?

తేదీ	పరీక్ష / హాంవర్కు - మొత్తం మార్కులు	పొందిన మార్కులు

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 బిస్మిల్లా హిర్రహ్మా నిర్రహీం
 అనంత కరుణామయుడూ, అపారకృపాశీలుడూ
 అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

సహజసిద్ధ (సృష్టి) ఆచారములు

عن عائشة رضي الله عنها ، أن رسول الله ﷺ قال : (عشر من الفطرة قص الشارب وإعفاء اللحية والسواك واستنشاق الماء وقص الأظفار وغسل البراجم ونتف الإبط وحلق العانة وانتقااص الماء قال زكرياء قال مصعب ونسييت العاشرة إلا أن تكون المضمضة) (رواه مسلم)

ఆయెషా రదియల్లాహు అన్హా ఉల్లేఖించిన హదీథ్ ప్రకారం ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ఒకసారి ఇలా బోధించారు - “పది విషయాలు ఫిత్రాలో (సహజ ధర్మంలో) ఉన్నాయి - మీసాలు కత్తిరించడం, గెడ్డాన్ని వదలటం, మిస్వాక్ (పళ్ళు తోముకునే పుల్ల) వాడటం, ముక్కులో నీరు పంపి శుభ్రపరచుకోవటం, గోళ్ళను కత్తిరించడం, వ్రేళ్ళ మధ్య కడగటం, చంకలలోని వెంట్రుకలను తొలగించటం, మర్మాంగం దగ్గర (నాభి క్రింద) పెరిగే వెంట్రుకలను తొలగించటం, మర్మాంగాలను నీటితో శుభ్రపరచుకోవటం” ఉల్లేఖకురాలు

ఇంకా ఇలా తెలిపారు: “నేను పదవ విషయాన్ని మరచిపోయాను, కాని బహుశా అది నోటిని పుక్కిలించటం అయివుంటుంది” ముస్లిం హదీథ్ గ్రంథం.

ఇంకో హదీథ్ లో అబూ హురైరా రదియల్లాహు అన్హు ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం బోధించిన విషయాన్ని ఇలా ఉల్లేఖించారు -
 “ప్రకృతికి అనుగుణమైన ఐదు విషయాలున్నాయి.

- 1) ఖత్నా (వడుగు) చేసుకోవడం
- 2) నాభి క్రింది వెంట్రుకలు తొలగించడం
- 3) చంకలోని వెంట్రుకలు తొలగించటం
- 4) గోళ్ళు కత్తిరించడం
- 5) మీసాలు కత్తిరించడం” సహీహ్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం

కనీస సృష్టి ఆచారములు ఇలా ఉన్నాయి -

1. మిస్వాక్ (తోముడు పుల్ల)తో నోటిని మరియు దంతములను ఎల్లప్పుడు శుభ్రపరచుకొనుట.
2. బొడ్డు క్రింద మరియు చంకలలోని వెంట్రుకలను తొలిగించుట.
3. సున్నతి (ఖత్నా, ఒడుగులు) చేయించుట.
4. మీసాలను కత్తిరించుట, గెడ్డము పెంచుట.
5. గోళ్ళను కత్తిరించుట.
6. పూర్తిగా శుభ్రత పాటించుట

మరుగుదొడ్డికి (టాయిలెట్ -హమ్మము) వెళ్ళేటప్పుడు

అనుసరించవలసిన నియమములు:

1. మరుగుదొడ్డి (Toilet -హమ్మమ్)లో ప్రవేశించే ముందు చదవవలసిన దుఆ. ఇది బయటచదవవలెను.

“అల్లాహుమ్మ ఇన్ని అఁఁఁదుబిక మినల్ ఖుబ్ థి వల్

ఖబాయిథ్”

ఓ అల్లాహ్! నీచులైన మగ మరియు ఆడ జిన్నాతుల నుండి నేను నీ శరణు వేడుకుంటున్నాను.

2. ఎవ్వరికీ కనబడని ప్రదేశములలో మాత్రమే మలమూత్ర విసర్జన చేయవలెను.
3. ఖిల్జా వైపు ముఖం గాని వీపుగాని చేయకూడదు.
4. తొడలు కడుపును నొక్కేటట్లు కూర్చోవలెను.
5. మలమూత్రములు ఒంటికి, బట్టలకు అంటకుండా జాగ్రత్త పడవలెను.
6. మరుగుదొడ్డిలో నుండి మాట్లాడకూడదు.
7. నిషేధ ప్రాంతములలో మలమూత్ర విసర్జన చేయరాదు.
8. మలమూత్ర విసర్జన తర్వాత శుభ్రపరచుకొను విధానం - a) ఎడమచేతితో b) నీటితో c) నీరులేనిచోట బేసి సంఖ్యలో ఇటుక, మట్టి(గడ్డలు) లేదా శుభ్రపరచగల వేరే వాటితో శుభ్రపరచవలెను.
9. బైటికి వచ్చిన తర్వాత "గుఫ్ రానక్" అర్థం - "ఓ అల్లాహ్! నేను క్షమాపణ వేడుకొనుచున్నాను" అని పలకవలెను. లేదా "అల్ హందులిల్లాహిల్లదీ అద్

హబఅన్నిల్ ఆదా వ ఆఫాని" సకల స్తోత్రములు అల్లాహ్ కొరకే, ఆయనే నన్ను ఈ అపరిశుభ్రత నుండి శుభ్రపరచి నాకు ప్రశాంతత నొసంగెను.

10. మరుగుదొడ్డిలో ప్రవేశించునప్పుడు ముందు ఎడమకాలు లోపల పెట్టవలెను. బయటకు వచ్చునప్పుడు ముందు కుడికాలు బయట పెట్టవలెను.

తయమ్ముమ్ :

నీరు అందుబాటులో లేని సమయంలో లేదా అనారోగ్యం కారణంగా నీటిని వాడలేని సమయంలో సుభ్రమైన మట్టి ద్వారా శుభ్రత పొందుట.

وَإِنْ كُنْتُمْ مَرَضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِّنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَئِنْ يُرِيدُ لِيُظْهِرَكُمْ لِيَلِيَمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

6- المائدة

దివ్యఖుర్ఆన్ - అల్ మాయిద 5:6 - ఒకవేళ మీరు వ్యాధిగ్రస్తులైతే, లేదా ప్రయాణావస్థలో ఉంటే, లేదా మలమూత్ర విసర్జన చేస్తే, లేదా భార్యను కలుసుకుంటే - అప్పుడు నీళ్ళు దొరకని పక్షంలో పరిశుభ్రమైన మట్టి ఉపయోగించండి. అంటే మట్టిపై చేతులు తట్టి వాటితో ముఖం, చేతులు రుద్దుకోండి. అల్లాహ్ మీ జీవితాన్ని కష్టాలకు గురి చేయదలచ లేదు. మీరు కృతజ్ఞులై ఉండేందుకు ఆయన మిమ్ముల్ని పరిశుభ్రపరచి, మీకు తన అనుగ్రహాలను పూర్తిగా ప్రసాదించదలిచాడు.

తయమ్ముమ్ ఎప్పుడు విధి (తప్పనిసరి) అగును ?

1. నీరు లభించని సమయంలో
2. నీరు ఉన్నా త్రాగడానికి సరిపడేదానికంటే ఎక్కువలేని యెడల.
3. నీటితో శుభ్రత పొందిన ఎడల అతనికి ఆరోగ్యము చెడిపోయే అవకాశం ఉన్న ఎడల.
4. విపరీతమైన చలి ఉండి, వేడి నీళ్ళు దొరక నప్పుడు.

గమనిక - తయమ్ముమ్ స్నానం మరియు వుదూ రెండింటికీ బదులుగా సరిపడును.

తయమ్ముమ్ చేయు విధానము:

1. శుభ్రమైన ఇసుక లేదా మట్టిని వాడవలెను. భూమిని కప్పబడి ఉన్న శుభ్రమైన మట్టి అంటే మెత్తటి మట్టి లేదా రాళ్ళపై పడి ఉండే దుమ్ము దూళిని వాడవలెను.
2. సంకల్పము చేయవలెను.
3. బిస్మిల్లాహ్ అని తయమ్ముమ్ చేయుట సున్నత్
4. ముస్లిం హదీథ్: అమ్మార్ రదియల్లాహు అన్హు ఇలా తెలిపారు. మేము అపవిత్రమైనాము. మాకు నీరు లభించలేదు. అప్పుడు మేము భూమిపై దొర్లినాము మరియు నమాజు ఆచరించాము. తర్వాత ఈ సంఘటనను ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం కు తెలిపాము. అప్పుడు ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపారు. మీరు ఈవిధంగా చేస్తే సరిపోయేది - ఆని ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తన రెండుచేతులను భూమిపై

5. కొట్టి ఆ చేతులకు అంటుకున్న దుమ్మును నోటితో ఊదివేసి తన ముఖముపై మరియు తన అరచేతులపై రుద్దుకొనెను.

గమనిక : ఎడమచేతితో కుడిచేతిపై, కుడి చేతితో ఎడమచేతిపై మణికట్టువరకు రుద్దవలెను. భూమిపై ఎక్కువ దుమ్ము ఉన్నచో చేతులు కొట్టిన తర్వాత చేతులపై ఊదుట సున్నత్.

తయమ్ముమ్ ను భంగపరచే విషయములు :

1. వుదూ మరియు గుసుల్ ని భంగపరచే అన్ని విషయములు తయమ్మును భంగపరుచును.
2. నీరు లభించిన ఎడల మరియు నీటిని వాడడము హానికరముగా లేనట్లయితే తయమ్ముమ్ భంగమగును.

అదాస్, ఇఖామహ్ (సలాహ్ కు పీలుపు) మరియు

సుత్రాహ్:

عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال - قال رسول الله ﷺ: " لا يسمع مدى صوت المؤذن جن ولا إنس ولا شيء إلا شهد له يوم القيامة". (رواه البخاري)

బుఖారి హదీద్ - జగత్ ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ఇలా తెలిపారు "ముఅద్దీన్ యొక్క అదాస్ ఎంత దూరం వినపడునో అంతదూరంలో

విన్నవారందరూ (మనుషులు, జిన్నాతులే కాక విన్న ప్రతిదీ) ప్రళయదినం రోజు ముఅద్దీన్ కొరకు సాక్ష్యము పలికెదరు."

صفة الأذان : : అదాన్ పలుకులు :

1) అల్లాహు అక్బర్, అల్లాహు అక్బర్ -	1- الله اكبر - الله اكبر.
2) అల్లాహు అక్బర్ అల్లాహు అక్బర్	2- الله اكبر - الله اكبر.
3) అష్ హదు అల్..లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్ - అష్ హదు అల్..లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్	3- أشهد أن لا إله إلا الله - أشهد أن لا إله إلا الله.
4) అష్ హదు అన్న ముహమ్మదర్రసూలుల్లాహ్ - అష్ హదు అన్న ముహమ్మదర్రసూలుల్లాహ్	4- أشهد أن محمدا رسول الله - أشهد أن محمدا رسول الله.
5) హయ్..య్య అలస్సలాహ్ - హయ్..య్య అలస్సలాహ్	5- حي على الصلاة - حي على الصلاة.
6) హయ్..య్య అలల్ ఫలాహ్ - హయ్..య్య అలల్ ఫలాహ్	6- حي على الفلاح - حي على الفلاح.
7) అల్లాహు అక్బర్ - అల్లాహు అక్బర్	7- الله أكبر- الله أكبر.
8) లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్	8- لا إله إلا الله.

ఫజర్ సలాహ్ యొక్క అదాన్ లో హయ్ య్య అలల్ ఫలాహ్ తర్వాత అస్సలాతు ఖైరుంమినన్నీమ్ - అస్సలాతు ఖైరుంమినన్నీమ్ అని పలుక వలెను. అదాన్ యొక్క జవాబులో హయ్య అలస్సలాహ్ మరియు హయ్ య్య అలల్ ఫలాహ్ కి మాత్రం "లాహాల

వలా ఖువ్వత ఇల్లాబిల్లాహ్" అని పలుక వలెను. మిగిలిన పలుకులను అదే విధంగా అంటే ముఅద్దీన్ పలుకునట్లుగా పలుకవలెను.

అదాస్ తర్వాత పఠించ వలసిన దుఆలు :

عن جابر بن عبد الله رضي الله عنهما قال- قال رسول الله ﷺ: "من قال حين يسمع النداء: (اللهم رب هذه الدعوة التامة والصلاة القائمة آت محمدا الوسيلة والفضيلة وابعثه مقاما محمودا الذي وعدته) حلت له شفاعتي يوم القيامة" (رواه البخاري)

హదీథ్: జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ రదియల్లాహు అన్లు ఇలా ఉల్లేఖించారు - ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా ఉద్బోధించారు "ఎవరైతే అదాస్ విన్న తర్వాత ఈ దుఆ ("అల్లాహుమ్మ రబ్బహాదిహిద్ధావతిత్ తీతామ్మతి వస్సలాతిల్ ఖాయిమతి , ఆతి ముహమ్మదనిల్ వసీలత, వల్ ఫదీలత వబ్అద్ హు మఖామం మహ్.మూదల్లదీ వఅత్తహు") పఠించారో వారు ప్రళయదినం రోజున నా సిఫారసు పొందుటకు అర్హులగుదురు" సహీహ్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం

అర్థం - ఓ అల్లాహ్! ఈ పరిపూర్ణ పిలుపునకు, ప్రారంభం కాబోయే నమాజుకు అధిపతీ, ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంకు వసీలా మరియు ప్రత్యేకమైన ఘనతను ప్రసాదించు. నీవు ఆయనకు వాగ్దానం చేసిన "మఖామెమహమ్మాద్"పై ఆయనను అధిష్టించజేయి. (బుఖారీ మరియు ముస్లిం)

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال - قال رسول الله ﷺ: "الدعاء لا يرد بين الأذان والإقامة" (رواه أبو داود والترمذي)

అనస్ బిన్ మాలిక్ రదియల్లాహు అన్తు ఉల్లేఖించిన మరో హదీథ్ లో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ఇలా బోధించారు - అదాన్ మరియు ఇఖామహ్ ల మధ్య చేయు ప్రార్థన (దుఆ) రద్దుచేయబడదు.

(అబుదావూద్, అత్తిర్మిథీ హదీథ్ గ్రంథాలు)

ఇఖామహ్ పలుకులు - صفة الإقامة

1) అల్లాహు అక్బర్ - అల్లాహు అక్బర్	1- الله أكبر - الله أكبر.
2) అప్ హదు అల్.. లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్	2- أشهد أن لا إله إلا الله.
3) అప్ హదు అన్న ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్	3- أشهد أن محمدا رسول الله.
4) హయ్..య్య అలస్సలాహ్	4- حي على الصلاة.
5) హయ్..య్య అలల్ ఫలాహ్	5- حي على الفلاح.
6) ఖద ఖామతిస్సలాహ్ - ఖద ఖామతిస్సలాహ్	6- قد قامت الصلاة - قد قامت الصلاة.
7) అల్లాహు అక్బర్ - అల్లాహు అక్బర్	7- الله اكبر- الله اكبر.
8) లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్	8- لا اله إلا الله.

సుత్రా :

నమాజు చేసే వాని ముందు నుండి నడిచే వారు, కొంచెం అవతల నుండి పోవటానికి వీలుగా, నమాజు చేస్తున్న వ్యక్తికి ముందు ఉంచవలసిన సరిహద్దులాంటి అడ్డు. ఎందుకంటే సలాహ్ చేయువాని ముందు నుంచి వెళ్ళుట నిషిద్ధం.

1) ఏదైనా వస్తువు సలాహ్ చేయువానికి సజ్జా కంటే కాస్త దూరంగా నిట్టనిలువుగా ఉంచవలెను. 2) ఆ వస్తువు ఒక మూర పొడవు ఉంటే చాలా ఉత్తమం. 3) సుత్రాహ్ ఇమాం ముందు ఉంచిన ఎడల అది ముఖ్తదీకి (ఇమాం వెనుక నమాజు చదివే వారు) కూడా సరిపోవును. మరల ముఖ్తదీ (ఇమాం వెనుక నమాజు చదివే వారి) ముందు కూడా ఉంచవలసిన అవసరం లేదు. ఒకవేళ ముందు నుండి ఎవరైనా వెళ్ళి నట్లయితే, అతన్ని అడ్డుకోవడం నమాజు చేయువానిపై విధిగా ఉన్నది.

గమనిక: నమాజు చేసే వ్యక్తి ముందు నుండి దాటి వెళ్ళడం నిషిద్ధం (హరాం).

సలాతుల్ జమాఅహ్: అందరూ కలిసి, సమూహంగా నమాజు

చేయటం

సలాతుల్ జమాఅహ్ యొక్క ప్రాధాన్యత:

قال الله تعالى: وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ ۗ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ (النساء 102)

“ప్రవక్తా! ఒకవేళ నీవు ముస్లింల మధ్య ఉండి (యుద్ధం జరుగుతుండగా) నమాజ్ చేయించటానికి వారితో నిలబడితే, వారిలోని ఒక వర్గం నీతో పాటు నిలబడాలి, వారు అస్త్రధారులై ఉండాలి. వారు తమ సజ్జాను పూర్తి చేసుకుని వెనక్కి వెళ్ళిపోవాలి. అప్పుడు ఇంకా నమాజ్ చేయని రెండో వర్గం వచ్చి నీతోపాటు నమాజు చెయ్యాలి. వారు కూడా జాగరూకులై ఉండాలి. తమ ఆయుధాలను ధరించి ఉండాలి.” దివ్యఖుర్ఆన్ సూరహ్ అన్నిసా 102

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال - قال رسول الله ﷺ: "ثقل صلاة على المنافقين صلاة العشاء وصلاة الفجر ولو يعلمون ما فيهما لأتوهما ولو حبوًا." (رواه البخاري ومسلم)

అబి హురైరత రదియల్లాహు అన్హు ఉల్లేఖించిన ఒక హదీథ్ లో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ఇలా బోధించారు - కపటులకు ఇషా నమాజు (తొలిరేయి సమయంలో చేసే నమాజు) మరియు ఫజర్ నమాజు

(ప్రాతఃకాలంలో చేసే నమాజు) కంటే కష్టతరమైన నమాజు ఇంకేదీ లేదు. మరియు ఒకవేళ ఈ రెండు నమాజులలో (ఆయా సమయాలలో పూర్తిచేయటం వలన) లభించే శుభాలు (పుణ్యాలు) గనుక వారికి తెలిసినట్లయితే, పాకుతూ రావలసి వచ్చినా సరే, వారు తప్పక హాజరవుతారు.

عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال - قال رسول الله ﷺ: "صلاة الجماعة أفضل من صلاة
الفرد بسبع وعشرين درجة." (رواه البخاري ومسلم)

అట్టుల్లాహ్ ఇబ్నె ఉమర్ రదియల్లాహు అన్తుమా ఉల్లేఖించిన మరొక హదీథ్ లో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ఇలా బోధించారు - ఒంటరిగా నమాజు చేయటం కంటే సమూహంగా నమాజు చేయటమనేది 27 రెట్లు ఎక్కువగా ఉన్నతమైనది. బుఖారీ మరియు ముస్లిం హదీథ్ గ్రంథాలు.

ఇమాం (సమూహానికి నమాజు చదివించే నాయకుడి) గా ఎవరు ఉండాలి?

ఉఖ్బా బిన్ అమర్ రదియల్లాహు అన్తు ఉల్లేఖించిన ఒక హదీథ్ లో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ఇలా బోధించారు - ఎవరైతే సమూహానికి నమాజు చదివించబోతున్నారో వారు అందరి కంటే ఎక్కువగా ఖుర్ఆన్ గ్రంథాన్ని కంఠస్థం చేసిన వారై ఉండాలి, ఒకవేళ వారు ఖుర్ఆన్ కంఠస్థంలో సమంగా ఉన్నట్లయితే, వారిలో ఎవరైతే ఎక్కువగా సున్నహ్ యొక్క జ్ఞానం కలిగి ఉన్నారో, వారు నమాజు చేయించటానికి నాయకత్వం వహించాలి.

ఒకవేళ అందులో కూడా సమంగా ఉన్నట్లయితే, ఎవరైతే ముందుగా హిజ్రత్ (మక్కా నుండి వలస పోవటం) చేసారో వారు నమాజు చదివించాలి. ఒకవేళ అందులో కూడా సమంగా ఉన్నట్లయితే, వారిలో ఎవరు ముందుగా ఇస్లాం స్వీకరించారో వారు నమాజు చదివించాలి. - ముస్లిం హదీథ్ గ్రంథం.

కాబట్టి ఇమాం కు ఉండవలసిన అర్హతలు, వరుస క్రమంలో:

- 1) ఖుర్ఆన్ కంఠస్థం
- 2) సున్నహ్ జ్ఞానం (ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం యొక్క జీవిత విధానపు జ్ఞానం)
- 3) ముందుగా హిజ్రత్ (మక్కా నుండి వలస పోయినవారు) చేసినవారు & ముందుగా ఇస్లాం స్వీకరించిన వారు

నమాజు చదివే సహచరులలో, ఇమాం (నాయకుడి) యొక్క స్థానం:

- 1) ఖిల్లా (కాబా) దిక్కున, మిగిలిన వారి కంటే ముందుగా ఇమాం నిలబడ వలెను.
- 2) నమాజు చేసే సహచరులు ఇమాం వెనుక నిలబడవలెను.
- 3) మొదటి పంక్తులు చివరి పంక్తుల కంటే ఉత్తమమైనవి. పంక్తిలో ఎడమ వైపు కంటే కుడి వైపు ఉత్తమమైనది. ఇమాంకు దూరంగా ఉండటం కంటే చేరువలో ఉండటం ఉత్తమమైనది,

ఇమాం వెనుక నమాజు చేసే సహచరులు పాటించవలసిన జాగ్రత్తలు:

- 1) నమాజులోని ఏ ఆచరణనూ, సహచరులు ఇమాం కంటే ముందుగా లేదా ఇమాంతో సమానంగా అదే సమయంలో చేయకూడదు. ఇమాం ఆచరించిన తర్వాతనే చేయవలెను.

2) ఒకవేళ ఎవరైనా ఇమాం రుకూ నుండి లేవక ముందే వచ్చి సమూహంతో పాటు నమాజులో చేరిపోయినట్లయితే, వారు ఆ రకాతును పొందిన వారవుతారు.

3) ఒకవేళ ఎవరైనా, ఇమాం రుకూ నుండి లేచిన తర్వాత వచ్చి సమూహంతో పాటు నమాజులో చేరి నట్లయితే, వారికి ఆ రకాతు లభించలేదు. వారు మరల ఆ రకాతును పూర్తి చేయవలసి ఉంటుంది.

సజ్జా సహూ:

సలాహ్ లో ఏదైనా పొరపాటు (ఎక్కువ లేదా తక్కువ లేదా భయం వల్ల) జరిగితే దానికి బదులుగా 2 సజ్జాలు చేయవలెను.

عن ابن مسعود رضي الله عنه قال - قال الرسول ﷺ: " إذا زاد الرجل أو نقص فليسجد سجدين" (رواه البخاري ومسلم)

ముస్లిం హదీథ్ : అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్ఊద్ రదియల్లాహు అన్ఱు ఇలా ఉల్లేఖించారు. ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహివసల్లం ఇలా ఉద్బోధించారు "సలాహ్ లో హెచ్చుతగ్గులు తప్పులు జరిగిన ఎడల రెండు సజ్జాలు చేయవలెను."

గమనిక: సజ్జా సహూ, పొరపాటును బట్టి, సలాము తిరగక ముందుగాని తర్వాత గాని చేయవలెను.

ఎప్పుడు సజ్జా సహూ అనివార్యము?

1. నమాజులో మరచిపోయి ఎక్కువ రకాతులు లేక సజ్జాలు చేసినప్పుడు సజ్జా సహూ చేయాలి
2. నమాజులో మరచిపోయి తక్కువ రకాతులు చేసిన ఎడల ఆ రకాతు పూర్తిచేసి తర్వాత సజ్జా సహూ చేయవలెను. సలాము తిర్గిన తర్వాత గుర్తుకు వస్తే లేదా వేరే వారు వెంటనే గుర్తు చేస్తే, తగ్గిన రకాతు పూర్తిచేసి, సజ్జా సహూ చేయవలెను.
3. మరచిపోయి వాజిబ్ వదలినట్లయితే, ఆ వాజిబ్ ని మళ్ళీ పూర్తి చేయనవసరం లేదు.
4. అనుమానం వచ్చినప్పుడు రెండు రకాతులా, మూడు రకాతులా అని అప్పుడు రెండు రకాతులు నిర్ధారించుకుని మిగిలిన రకాతులు పూర్తి చేసి సజ్జా సహూ చేయవలెను.
5. ఇమాం వెనుక నమాజు చేస్తున్నప్పుడు, ఒకవేళ ఇమాం గనుక తప్పు చేస్తే సుబ్ హానల్లాహ్ అని పలుక వలెను.

సలాతుల్ జుమహ్ (శుక్రవారపు మధ్యాహ్న నమాజు):

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ،

ఖుర్ఆన్, సూర జుమహ్ 62 ఆయత్ 9 -"ఓ విశ్వాసులారా ! శుక్రవారం సమావేశం రోజున నమాజు కోసం పిలుపునిచ్చినప్పుడు మీరు వెంటనే అమ్మకం, కొనుగోళ్ళ వ్యవహారాలు(లావాదేవీలను) వదిలేసి అల్లాహ్ స్మరణ (ధర్మబోధ) వైపు పరుగెత్తండి. మీరు అర్థం చేసుకో గలిగితే (జ్ఞానవంతులైతే) ఇది మీకెంతో శ్రేయస్కరమైనది."

జుమహ్ ప్రాముఖ్యత:

ముస్లిం హదీథ్: అబూహురైరా రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు - ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా ఉద్బోధించారు "సూర్యుడు ఉదయించే రోజులలో అన్నింటి కంటే ఉత్తమమైన రోజు జుమ్అహ్ రోజు. ఆ రోజునే ఆదం అలైహిస్సలామ్ సృష్టించబడ్డారు. అదే రోజున స్వర్గంలో ప్రవేశింపజేయబడ్డారు. అదే రోజున స్వర్గం నుండి తీయబడ్డారు. మరియు జుమ్అహ్ రోజునే ప్రళయదినం వాటిల్లుతుంది."

సలాతుల్ జుమహ్ యొక్క వివరములు:

1. జుమహ్ సమయము: జుహర్ నమాజు సమయమే.
2. వ్యక్తుల సంఖ్య: కనీసం ముగ్గురు మగవారు ఉన్నప్పుడు మాత్రమే జుమ్అహ్ నమాజు జరుగును. వారిలో ఒకరు ఇమాం అవుతారు.
3. ప్రసంగం: రెండు ప్రసంగములు జరుపవలెను. అల్లాహ్ పై ప్రజల విశ్వాసాన్ని బలపరచే బోధనలు ప్రసంగించడం తప్పని సరి. సమాజములోని చెడులను దూరం చేసేటట్లు బోధించవలెను.
4. సలాహ్: రెండు రకాతులు ఫరద్ బిగ్గరగా చదవవలెను.

గమనిక: ఎవరైనా ఇమాము రెండవ రకాతు రుకూ నుండి నిలబడిన తర్వాత వచ్చిన ఎడల అతను 4 రకాతులు జుహర్ చదవవలెను. అంటే అతను జుమహ్ కోల్పోయెను.

5. జమహ్ తర్వాత చదివే సున్నహ్ నమాజులు: సలాతుల్ జమహ్ తర్వాత మస్జిద్ లోనే సున్నతులు చదివిన ఎడల 4 రకాతులు, ఇంటిలో సున్నతులు చదివిన ఎడల రెండు రకాతులు చదవవలెను.

క్రింది విషయాలు అస్సలు చేయకూడదు:

1. జమహ్ ఖుత్ బా సమయంలో ఎవ్వరితోను ఎట్టి పరిస్థితులలోను మాట్లాడరాదు.
2. మోకాళ్ళను నుంచోబెట్టి, కూర్చోరాదు. అనవసరమైన, అసహ్యకరమైన చేష్టలు చేయరాదు.
3. ముందు వచ్చినవాళ్ళు ముందు వరుస (సప్)లో తర్వాత వచ్చిన వాళ్ళు తర్వాత సప్ లలో క్రమశిక్షణతో కూర్చోవలెను. ప్రజల పై నుండి దాటి వెళ్ళరాదు.

జమహ్ సలాహ్ కొరకు సిద్ధమయ్యే విధానం(సున్నహ్) :

1. స్నానం చేసి శుభ్రమైన మంచి వస్త్రాలు ధరించుట
2. మస్జిద్ లో తొందరగా హాజరవడం
3. అతి ఎక్కువగా దరూద్ (ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం పై) పంపుట.
4. సూరె కహాఫ్ (18 వ సూర) చదువుట.
5. జమహ్ రోజున సూర్యాస్తయమమునకు ముందు మేలు కొరకు, క్షమాపణ కొరకు దుఆ చేయుట
6. జమహ్ కు ముందు రెండు రకాతులు తహయ్యతుల్ మస్జిద్ తప్పక చదవవలెను.

జుమహ్ ప్రసంగ విధానం:

1. ఖతీబ్ మెంబరు పై ప్రజల వైపుకు తిరిగి నిలుచోని 'అస్సలాముఅలైకుమ్ వ రహమతుల్లాహి వ బరకాతహు' అని పలికి కూర్చోవలెను.
 2. ఖతీబ్ కూర్చొన్న తర్వాత ముఅద్దీన్ అదాన్ పలక వలెను.
 3. అదాన్ తర్వాత ఖతీబ్ నుంచుని మొదటి ఖుత్బా చదవవలెను.
 - a) ఖుత్బాలో ఇన్నల్ హందులిల్లాహ్ తో ప్రారంభించాలి.
 - b) ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం పై దరూద్ సలాం పంపాలి.
ప్రసంగ విషయానికి సంబంధించి ఏదైనా ఒక ఖుర్ఆన్ ఆయహ్ పఠించాలి.
 - c) ప్రజలను అల్లాహ్ యొక్క భయభక్తుల వైపుకు పిలవాలి.
 - d) ఖుత్బా అల్లాహ్ పై విశ్వాసము దృఢపరిచే విధంగా ఉండాలి.
 - e) ఆ సమయపు కష్టముల నుండి, తప్పుల నుండి దూరం అయ్యే విధంగా ప్రజలకు సూచనలు చేయాలి.
 - f) ఖతీబ్ తన కొరకు మరియు ముస్లింల కొరకు అల్లాహ్ తో క్షమాపణ కోరాలి, "అస్తగ్ ఫిర్ అల్లాహ్" అంటే "ఓ అల్లాహ్ నన్ను, మమ్మల్ని క్షమించు" అనాలి.
 - g) ఖుత్బా క్లుప్తంగా మరియు ఆ సమయానుసారం హితబోధ అయి ఉండాలి.
- గమనిక:** కొంచెం బిగ్గరగా ఖుత్బా ప్రసంగం చేయడం చాలా ఉత్తమం.
- h) రెండవ ఖుద్బాకి ముందు ఖతీబ్ కొంచెం సేపు కూర్చోవలెను.

- i) మళ్ళీ నుంచొని 2వ ఖుత్బా ఇన్నల్ హందులిల్లాహ్ - అల్లాహ్ స్తోత్రములతో, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం పై సలాంతో మరియు కొన్ని ఖుర్ఆన్ వచనాలతో ప్రారంభించాలి.
- j) జుమహ్ సలాహ్ లో అప్పుడప్పుడు సూరె ఆలా మరియు సూరె గాషియ చదువుట సున్నత్.
- k) జుమహ్ ప్రసంగం ప్రారంభము కాకముందు మస్జిద్ లో చేరాలి.

పండుగ నమాజు

1. ఈదుల్ ఫిత్ ర్ (రమదాన్ పండగ) రమదాన్ నెల ఉపవాసములు పూర్తయిన తర్వాత షవ్వాల్ 1వ తారీఖున జరుపుకోబడును.
2. ఈదుద్దుహ్ దిల్ హజ్జ 10వ తారీఖున జరుపుకోబడును.
3. పండుగ నిర్వచనం: మాటిమాటికీ సంతోషసంబరాలతో మరలి వచ్చేది. పండగ రోజు సంతోషంగా తిని, తినిపించి అల్లాహ్ ను స్తుతించురోజు.

సలాతుల్ ఈద్ షరతులు:

1. సమయం: సూర్యుడు ఉదయించిన 20 నిమిషాల తర్వాత సలాతుల్ ఈద్ సమయం ప్రారంభమగును. ఆలస్యం చేయకుండా ప్రారంభపు సమయంలోనే ఈద్ నమాజ్ పూర్తి చేయటం ఉత్తమమం
2. సలాహ్: సలాతుల్ ఈద్ రెండు రకాతులు బిగ్గరగా చదవవలెను. అదాన్ మరియు ఆఖామహ్ పలుకబడదు. మొదటి రకాతులో ప్రారంభ తక్బీర్

కాకుండా 6 తక్బీర్ లు అధికంగా పలుక వలెను. మరియు రెండవ రకాతులో 5 తక్బీర్ లు పలుక వలెను.

3. సలాతుల్ ఈద్ తర్వాత రెండు ఖుతబాలు ఇవ్వబడును.

సలాతుల్ ఈద్ లోని సున్నతులు

1. స్నానం చేయుట, మంచి దుస్తులు ధరించుట, సువాసన పూసుకొనుట.
2. ఈదుల్ ఫిత్ ర్ లో బేసి సంఖ్యలో ఖర్జూరపు పళ్ళు తిని ఈద్ గాహ్ కు వెళ్ళుట. సలాతుల్ ఈద్ పట్టణం లేదా గ్రామం బయటకు వెళ్ళి ఆచరించుట సున్నహ్.
3. ఈదుల్ అద్ హ్ లో ఈద్ గా నుంచి వచ్చి ఖుర్బాని మాంసంతో భోజనం చేయుట ఈద్ గాహ్ వెళ్ళే టప్పుడు ఒకదారిన వచ్చే టప్పుడు వేరే దారిన రావటం.
4. తక్బీర్ - అల్లాహు అక్బర్, అల్లాహ్ అక్బర్ లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహు, వల్లాహు అక్బర్, అల్లాహు అక్బర్, వలిల్లాహిల్ హంద్

5. (الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله، والله أكبر الله أكبر والله)
(الحمد)

గమనిక: తక్బీర్ ఒక్కొక్కరు వేర్వేరుగా పలకాలి. మూకుమ్మడిగా పలకరాదు.

జనాజా - మృత దేహానికి స్నానం చేయించటం, ఖననం చేయటం

యొక్క ప్రాముఖ్యతలు

సలాతుల్ జనాజా యొక్క ప్రాముఖ్యత:

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال - قال رسول الله ﷺ: "من شهد الجنائز حتى يصلى عليها فله قيراط ومن شهدا حتى تدفن فله قيراطان، قيل وما القيراطان، قال مثل الجبلين العظيمين." (رواه البخاري ومسلم)

ముస్లిం హదీద్ - అబూ హురైరా రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ఇలా ఉద్బోధించారు "ఎవరైతే జనాజ లో పాల్గొని సలాతుల్ జనాజ చదివారో అతనికి ఒక ఖిరాతు పుణ్యము లభించును. ఎవరైతే సలాతుల్ జనాజ తర్వాత ఖననం వరకు ఉన్నారో అతనికి రెండు ఖిరాతుల పుణ్యం" ఖిరాతాన్ అంటే ఏమిటని ప్రశ్నించగా ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం "రెండు మహాకొండలంత" అని జవాబిచ్చారు.

మృతుని స్నానం చేయించడం.

1. మగవారు మగవారికి, స్త్రీలు స్త్రీలకి స్నానం చేయించవలెను.
2. భార్య భర్తకి, భర్త భార్యకి స్నానం చేయించ వచ్చును.
3. మృతుని యొక్క మర్మంగాలపై వస్త్రం కప్పి, మిగతా వస్త్రాలు శరీరం నుండి వేరు చేయవలెను.
4. మీసాలు, గోళ్ళు, చెంక వెంట్రుకలు అతి పెద్దగా ఉంటే స్నానానికి ముందు కత్తిరించవలెను.

5. వీపును కాస్త పైకి లేపి విసర్జన బయటకు వచ్చునట్లుగా కడుపును నొక్కవలెను. ఆతర్వాత బాగా కడుగవలెను. శుభ్రపరుస్తున్నప్పుడు ఎక్కువ నీళ్ళు వాడవలెను.
6. చేతికి తోడుగుళ్ళు తోడిగి విసర్జన కడుగవలెను.
7. బాగా శుభ్రపరచిన తర్వాత వుదా చేయించవలెను.
8. ముందు కుడి ప్రక్కకు, ఆ తర్వాత ఎడమ ప్రక్కకు స్నానం చేయించవలెను.
9. ఆతర్వాత రేగుచెట్టు ఆకుతో లేదా సబ్బుతో స్నానం చేయించవలెను. స్నానం ఒకసారి చేయించడం తప్పని సరి. 3 సార్లు చేయించడం సున్నహ్.
10. ఇక చివరన కాఫూర్ నీళ్ళతో లేదా సువాసన ద్రవ్యాలు కలిపిన నీళ్ళతో స్నానం చేయించవలెను.
11. తప్పని సరిగా స్త్రీల వెంట్రుకలను మూడు జడలు చేయవలెను.

కఫస్ తోడిగించడం

1. మగవారికి 3 బట్టలలో కఫస్ ఇవ్వవలెను.
2. కఫస్ శుభ్రముగా, తెల్లగా, సువాసన పూసినదై ఉండాలి.
3. ఆడవారికి 5 బట్టలలో కఫస్ ఇవ్వవలెను.
4. ఒక బట్టను నడుం క్రింద, ఒకటి భుజాల క్రింద, ఒకటి దుపట్టా మరియు రెండు పొడుగాటి బట్టలు ఉండాలి

కఫస్ పద్ధతి

1. ముందుగా మూడు గట్టిగా ఉండే వస్త్రపు పట్టీలు పరచవలెను.
2. మూడు పట్టీలపై మగవారి కోసం ఒకే సైజులోని 3 కఫస్ వస్త్రములు, స్త్రీల కోసమైతే 2 కఫస్ వస్త్రములు పరచవలెను.
3. స్త్రీల కోసం కఫస్ వస్త్రంపై తల బయటికి తీయటానికి వీలుగా కత్తిరించుకొని ఇంకో చిన్న వస్త్రం పరచవలెను.
4. స్త్రీల కోసం ఇంకో చిన్న వస్త్రము (నడుము నుండి కాళ్ళ వరకు సరిపోయేటట్లు) పరచవలెను.
5. స్త్రీల కోసం ఇంకో చిన్న వస్త్రము తల కప్పేటట్లుగా పరచవలెను.
6. చివరగా గుసుల్ చేయబడిన మృతదేహమును పైన పరచబడిన వస్త్రములపై పడుకోబెట్టి ఒక్కో వస్త్రమును చుట్టవలెను. ఆఖరుగా మొట్టమొదట పరచిన మూడు పట్టీలతో కఫస్ ను కట్టవలెను.

సలాతుల్ జనాజా విధానం

1. జనాజ (శవపేరిక)ను ఇమాం మరియు ఖిల్లాకి మధ్యలో ఉంచవలెను.
2. మృతదేహం పురుషునిదైతే తల దగ్గర, స్త్రీ దైతే మధ్యలో ఇమాం నుంచోవలెను.
3. తక్బీర్ చెప్పిన తర్వాత చేతులు కట్టుకుని సూరె ఫాతిహా నిశ్శబ్దంగా చదవవలెను.
4. రెండవ తక్బీర్ చెప్పి అందరూ నిశ్శబ్దంగా దరూద్ చదవవలెను.
5. మూడవ తక్బీర్ చెప్పి అందరూ నిశ్శబ్దంగా మృతుని కొరకు దుఆ చేయవలెను.

1 వ దువా - అల్లాహుమ్మగ్ ఫిర్లి హాయినా, వ మయ్యతినా, వ షాహిదినా, వ గాఇబినా, వ సగీరినా, వ కబీరినా, వదకరినా, వఉన్ థానా, అల్లాహుమ్మ మన్అహ్ యయ్ తహు మిన్నా ఫఅహ్ యిహి అలల్ ఇస్లామి వ మన్ తవఫ్ఫయ్ తహు మిన్నా ఫత వఫ్ఫహు అలల్ ఈమాని అల్లాహుమ్మ లాతహ్ రినా అజ్.రహు వ లాతఫ్ తిన్నా బఅదహు.

ఓ అల్లాహ్! నన్ను మాలో బ్రతికి ఉన్నవారిని, చనిపోయినవారిని, ఇక్కడున్నవారిని, ఇక్కడ లేని వారిని, పిన్నలనూ, పెద్దలనూ, మా మగవారిని, మా ఆడవారిని అందరినీ క్షమించు. ఓ అల్లాహ్! మాలో ఎవరిని సజీవంగా ఉంచినా ఇస్లాంపైనే ఉంచు. ఎవరికి మరణం ప్రసాదించినా విశ్వాసస్థితిలో మరణింప జేయి. ఈ మరణించిన వ్యక్తి (విషయంలో సహనం వహించడం వల్ల లభించే) పుణ్యానికి మమ్మల్ని దూరం చేయకు. ఇతని తరువాత మమ్మల్ని పరీక్షలకు గురిచేయకు (సన్మార్గానికి దూరం చేయకు).

2 వ దువా :

"اللهم اغفر له، وارحمه، وعافه، واعف عنه، وأكرم نزله، ووسع مدخله، واغسله بالماء والثلج والبرد، ونقه من الخطايا كما ينقى الثوب الأبيض من الدنس، وأبدله داراً خيراً من داره، وأهلاً خيراً من أهله، و زوجاً خيراً من زوجته، وأدخله الجنة، وقره فتنة القبر وعذاب النار. (مسلم)

అల్లాహుమ్మగ్ ఫిర్ లహు, వర్ హంహు వ ఆఫిహి, వ అఫ్ఉ అన్ హు, వ అకరిమ్ నుజులహు, వవస్సి ముద్ ఖలహు, వగ్ సిల్ హు, బిల్ మాయి వద్ధల్ జి, వల్ బరది, వనఖ్ఖిహి మినల్ ఖతాయా కమా యునఖ్ఖితద్ధౌబుల్ అబ్ యదు మినద్దనసి, వ అబ్ దిల్ హు, దారన్ ఖైరన్ మిన్ దారిహి, వ అహ్

లన్ ఖైరన్ మిన్ అహ్ లిహి, వ జౌజన్ ఖైరన్ మిన్ జౌజిహి, వ అద్ ఖిల్ హుల్ జన్నత వఖిహి ఫిత్తుతల్ ఖబ్రి వ అజాబిన్నారి.

ఓ అల్లాహ్! అతన్ని క్షమించు, అతని మీద దయ చూపు, అతన్ని క్షమించి శిక్షనుండి కాపాడు, అతన్ని మన్నించు, అతనికి ఉత్తమ స్థానము ప్రసాదించు, అతనికి విశాలమైన నివాసము ప్రసాదించు, అతని పాపములను నీళ్ళతో, మంచుతో, వడగళ్ళతో కడిగి, తెల్లని వస్త్రాన్ని మురికి నుండి శుభ్రపరచినట్లు అతన్ని పాపాలనుండి శుభ్రపరుచు. అతనికి ఇహలోకపు ఇల్లు కంటే మంచి ఇల్లుని, ఇహలోకపు సంతతి కంటే ఉత్తమ సంతతిని, ఇహలోకపు ఇల్లాలి కంటే మంచి ఇల్లాలిని ప్రసాదించు. అతనిని స్వర్గంలో ప్రవేశింపజేయి. సమాధి శిక్షనుండి నరకాగ్ని శిక్షనుండి అతన్ని రక్షించు.

6. ఆ తర్వాత 4వ తక్బీర్ పలికి సలాంచేసి కుడి వైపు తిరగవలెను,

ఖననం చేయుడం

1. సమాధిలోతుగా మరియు అవసరమైనంత వెడల్పుగా ఉండాలి.
2. సమాధి లహద్ లో త్రవ్వుట ఉత్తమం అంటే మృతదేహాన్ని లోపల దాచి పెట్టేంత లేదా అడుగు పెట్టే మాదిరిగా చొరియ ఖిల్లావైపుకు త్రవ్వవలెను.
3. సమాధిలో మృతదేహమును కాస్త కుడివైపు త్రిప్పి, ముఖం ఖిల్లావైపు ఉండేటట్లు చేయవలెను.
4. లహద్ (చొరియ)ని కాల్చని ఇటుకలు మరియు తడిచిన మట్టి గారతో పూడ్చి (సీలు చేసి) ఆ తర్వాత సమాధిని మట్టితో నింపవలెను.

5. సమాధిని భూమినుండి ఒక జాన అంతట పైకి ఉండునట్లు మట్టికప్పి నీళ్ళు చల్లవలెను.

అదనపు నమాజులు (నఫిల్ మరియు సున్నతులు)

తిర్మిధి హదీథ్: ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ఇలా తెలిపారు. నిశ్చయంగా ప్రళయదినంరోజు సలాహ్ గురించి అన్నిటికంటే ముందు విచారణ జరుపబడును. ఎవరైతే దీనిలో ఉత్తీర్ణులౌతారో వారు నిజంగా ఉత్తీర్ణులౌతారు. ఉత్తీర్ణులు కానివారు నాశనమౌతారు. ఫరద్ సలాహ్ లో కొంచెం తగ్గిన ఎడల అల్లాహ్ దైవదూతలనుద్దేశించి "చూడండి! నా దాసుని నఫిల్ సలాతులుంటే వాటి ద్వారా ఫరద్ సలాతులను పూర్తి చేయండి" అని పలుకును.

సున్నతే ముఅక్కద నమాజులు

1. ఫజర్ సలాహ్ కి ముందు 2 రకాతులు (చిన్నగా చదవడం, సున్నతే ఉత్తమం) మొదటి రకాతులో సూరె అల్ కాఫిరూన్ మరియు 2వ రకాతులో అల్ అహద్ చదవటం సున్నతే
2. 4 రకాతులు దొహర్ కి ముందు మరియు 2 రకాతులు తర్వాత చదవవలెను.
3. మగ్ రిబ్ తర్వాత 2 రకాతులు చదవవలెను. మొదటి రకాతులో అల్ కాఫిరూన్ మరియు రెండవ రకాతులో అల్ అహద్ చదవటం సున్నతే
4. ఇషా తర్వాత 2 రకాతులు చదవవలెను.

రాత్రి నమాజులు మరియు వితర్ నమాజు

عن عبدالله بن عمر رضي الله عنهما قال: أن رجلا سأل النبي ﷺ عن صلاة الليل فقال: "مثنى مثنى فإذا خشيت الصبح فأوتر بركعة" (رواه البخاري ومسلم)

బుఖారి మరియు ముస్లిం హదీథ్ : అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ రదియల్లాహు అన్హుమా ఇలా ఉల్లేఖించారు. ఒక వ్యక్తి రాత్రి నమాజు గురించి ప్రశ్నించగా, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ఇలా ఉద్బోధించారు "రాత్రిపూట చదువే నఫిల్ సలాహ్ రెండు, రెండు రకాతులు చేసి చదవండి. మీరు ప్రాత: కాలము ఆసన్నమయ్యే సమయం మీరు ఒక రకాతు వితర్ చదివి సలాహ్ ను పూర్తి చేయండి"

1. వితర్ సమయం ఇషా తర్వాత నుండి ఫజర్ కి ముందు వరకు
2. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం 11 రకాతులు లేదా 13 రకాతులు తహజ్జుద్ చదివేవారు.
3. రుకూ మరియు సజ్దాలు ఎక్కువసేపు చేయడం ఉత్తమం.
4. రాత్రి చివరిభాగంలో చదవడం ఉత్తమము.
5. చివరి మూడు రకాతులలో ఆల్ ఆలా , అల్ కాఫిరూన్, అల్ ఇఖ్లాస్ చదవడం సున్నత్
6. సజ్దా మరియు రుకూలలో ఎక్కువ సేపు దుఆలు చేయుట ఉత్తమము.

సలాతుల్ దోహ్ (ఉదయపు సలాహ్)

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: "أوصاني خليلي ﷺ بثلاث، صيام ثلاثة أيام من كل شهر، وركعتي الضحى، وأن أوتر قبل أن أنام" (رواه البخاري ومسلم)

బుఖారి మరియు ముస్లిం హదీథ్ : అబూహురైరా రదియల్లాహు అన్ హు ఇలా ఉల్లేఖించారు, ప్రీయతమ ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం నాకు 3 విషయాలు వసీయహ్ (తాకీదు) చేశారు. నెలలో 3 రోజులు ఉపవాసం చేయమని, 2 రకాతులు దొహ్ సలాహ్ చదవమని మరియు నిద్రించుటకు ముందు వితర్ సలాహ్ చదవమని.

1. సలాతుల్ దొహ్ సూర్యుడు సాంతం ఉదయించిన తర్వాత నుండి మిట్టమధ్యానం రాకముందు వరకు
2. సలాతు దొహ్ - 2 నుండి 8 రకాతుల వరకు

ఇస్తీఖారహ్

ఏదైనా ముఖ్య నిర్ణయం తీసికోవలసివచ్చినప్పుడు దుఆ-ఏ-ఇస్తీఖారా చదవాలి, ఈ దుఆను రెండు రెకాతులు నమాజు చదివి చేయాలి. ఏమైనా అత్యవసర పరిస్థితిలో ఉండడం, స్త్రీలు ఋతుస్రావంలో ఉండడం లాంటి సమయాలలో నమాజు చదవకుండా కూడా ఈ దుఆ చదవవచ్చు.

ఇస్తీఖారా అంటే మంచిని కోరడం, మేలును ఎంచుకోవాడం. ఈ దుఆ ద్వారా మేము అల్లాకు తెలిసి ఉన్న మంచిని ఎన్నుకోవడానికి, కోరడానికి ప్రయత్నిస్తాము. ఒకసారికన్నా ఎక్కువగా కూడా ఇస్తీఖారా చేయవచ్చు.

ఒక అపోహ : ఇస్తీఖారా దుఆ చదివితే ఏది మంచి అయి ఉందో అది కలలో కనిపిస్తుంది అని కొందరూ అపోహ చెందుతుంటారు కానీ అలాంటి ఆధారమేమీ లేదు.

ఈ దుఆ వల్ల, అల్లా కోరితే ఏది మంచో దాని వైపు మనస్సు మొగ్గడం, దానిపై సంతృప్తి చెందడం జరుగుతుంది కానీ కలలో కనిపించాలనే నియమమేమీ లేదు.

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا عَن جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
الِاسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ يَقُولُ إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ فَلْيَرْكَعْ
رَكَعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ ثُمَّ لِيَقُلْ :

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا
أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ (مِ
مీ అవసరాన్ని ఇక్కడ చెప్పాలి) خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ
لِي فِيهِ .وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ (مِ అవసరాన్ని ఇక్కడ చెప్పాలి) شَرٌّ لِي فِي دِينِي
وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي
به "

(ఈ హదీసును 'బుఖారీ' సహా రావీలందరూ ఉల్లేఖించారు. ఒక్క 'ముస్లిం' తప్ప).

జాబిర్ రదియల్లాహు అన్ హు వారి ఉల్లేఖనం: ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం వారు మాకు ఖురానులో సూరాలను నేర్పినట్టుగానే ప్రతి విషయంలో మాకు ఇస్తీఖారాను నేర్పేవారు, ఏమైనా ముఖ్య విషయం వచ్చినప్పుడు రెండు రెకాతులు (ఫర్జ్ నమాజు కాకుండా) నమాజు చదివి ఇలా చదవమనేవారు.

"అల్లాహుమ్మ ఇన్ని అస్తఖీరుక, బి ఇల్మిక, వ అస్తఖ్ దిరుక, బిఖుద్రిక, వ అస్అలుక, మిన్ ఫద్లికల్ అజీమ్, ఫ ఇన్నక తఖ్ దిరు వలా అఖ్ దిరు, వతఅలము వలా ఆలము వ అంత అల్లాముల్ గుయూబ్ అల్లాహుమ్మ ఇన్ కుంత తఅలము అన్న హాదల్ అన్న (మీ అవసరాన్ని ఇక్కడ చెప్పాలి) ఖైరుల్ లి పీదీనీ వ మఆషీ వఆఖిబతి అమ్నీ ఫఖ్ దుర్ హు లీ, వఇన్ కుంత తఅలము అన్న హాదల్ అమ్ర(మీ

అవసరాన్ని ఇక్కడ చెప్పాలి) షరూల్'లీ ఫీదీనీ వ మఆషీ వఆఖిబతి అమ్మీ
ఫస్'రిఫ్'హు అన్నీ వస్ రిఫ్'నీ అన్ హు వఖ్'దుర్'లీ అల్'ఖైర హైసు కాన
సుమ్మూర్'దీనీ బిహీ" .

ఓ అల్లాహ్ ! నేను నీ జ్ఞానం ద్వారా నీ నుండి మేలును కోరుతున్నాను. నీకు గల
శక్తి ద్వారా నా కొరకు శక్తిని కోరుతున్నాను, నిశ్చయంగా నీకే శక్తి ఉంది. నాకు
ఎలాంటి శక్తి లేదు. నీకు అంతా తెలుసు నాకు ఏమీ తెలియదు. అగోచర జ్ఞానం
కలవాడవు నీవే. ఓ అల్లాహ్ ! ఈ పని (దేని గురించి ఇస్తేఖారా చేస్తునారో దానిని
ప్రస్తావించాలి) ధార్మికంగానూ, ప్రాపంచికంగానూ మరియు పరిణామమురీత్యా నా
కొరకు మేలు కలిగించేదైతే, నా అదృష్టంలో ఉంచు, దానిని సాధించడానికి
సులభతరం చేయి, ఆ తరువాత నా కొరకు శుభప్రదమైనదిగా చేయి. అలాగే ఒక
వేల ఈ పని ధార్మికంగానూ, ప్రాపంచికంగానూ మరియు పరిణామమురీత్యా నా
కొరకు కీడు కలిగించేదైతే దానిని నా నుండి దూరం చేయి. నా కొరకు మేలు
ఎక్కడ ఉన్నా దానిని నాకు ప్రసాదించు ఆ పిదప దానితో నన్ను సంతృప్తిపడేలా
చేయి. (బుఖారీ)

తహియ్యతుల్ మస్జిద్

عن أبي قتادة السلمى رضي الله عنه قال- قال رسول الله ﷺ: "إذا دخل أحدكم المسجد
فليركع ركعتين قبل أن يجلس" (البخاري ومسلم)

ముస్లిం హదీథ్ : అబూ ఖతాదా రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు ప్రవక్త
ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ఇలా ఉద్బోధించారు "మీలో ఎవరైనా
మస్జిద్ లో ప్రవేశించిన ఎడల కూర్చోక ముందు రెండు రకాతులు చదవవలెను".
అన్ అబీ ఖతాదా రదియల్లాహు అన్హు అన్న రసూలుల్లాహి సల్లల్లాహు అలైహి వ

సల్లమ్ ఖాల ఇదా దఖల ఆహదుకుముల్ మస్బిద్ ఫల్ యర్ కలఁ రక్ అతయ్ ని
ఖబ్ ల అన్ యజ్ లిస - రవాహు ముస్లిం

వుదూ తర్వాతి సున్నత్ నమాజు - వుదూ తర్వాత రెండు రకాతులు సున్నహ్
చదవవలెను.

عن أبي هريرة رضي الله عنه أن النبي ﷺ قال: "يا بلال حدثني بأرجى عمل عملته
في الإسلام فإني سمعت دف نعليك بين يدي في الجنة. قال: ما عملت عملاً أرجى
عندي أني لم أتطهر طهوراً في ساعة ليل أو نهار إلا صليت بذلك الطهور ما كتب لي
أن أصلي." (رواه البخاري ومسلم)

సజ్జా తిలావహ్ - ఖుర్ఆన్ పఠించునప్పుడు, వినునప్పుడు సజ్జా ఆయత్
వచ్చిన ఎడల సజ్జా చేయవలెను. 15 చోట్ల ఖుర్ఆన్ లో సజ్జా ఆయత్ లు కలవు

- عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال: "كان رسول الله ﷺ يقرأ علينا القرآن
فإذا مر بالسجدة، كبر وسجد وسجدنا معه." (رواه أبو داود)

సజ్జా షుకుర్ - కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా చేసే సాష్టాంగం.

عن أبي بكرة رضي الله عنه قال: "أن النبي ﷺ كان إذا أتاه أمر يسره أو بشر به خر
ساجداً شكراً لله تبارك وتعالى." (رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه)

ఇబ్నై మాజా హదీద్ - ఆబూబకరాహ్ రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు. ప్రవక్త
ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం వద్దకు శుభసందేశము వచ్చినప్పుడు లేదా
బషారత్ ఇవ్వబడినప్పుడు ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం అల్లాహ్ కు
కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా సాష్టాంగం (సజ్జా) చేసేవారు. సజ్జా షుకుర్ కొరకు వుదూ
షరతు కాదు.

సలాహ్ చేయకూడని సమయాలు

1. ఫజర్ సలాహ్ తర్వాత - సూర్యుడు పూర్తిగా ఉదయించు వరకు
2. సూర్యుడు మిట్ట మధ్యలో ఉన్నప్పుడు - పడమరమైపు వకాలే వరకు
3. అస్త సలాహ్ తర్వాత - సూర్యుడు అస్తమించువరకు

వ్యాధిగ్రస్తుని నమాజు (సలాహ్)

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ
أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا
بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ [البقرة: 286]

1. అల్లాహ్ ఎవ్వరికీ అతని స్తోమతను మించి కష్టపెట్టడు. (దివ్యఖుర్ఆన్ 2:286)

عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ كَانَتْ بِي بَوَاسِيرُ فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الصَّلَاةِ فَقَالَ " صَلِّ قَائِمًا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِدًا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ
فَعَلَى جَنْبٍ " . (رواه البخاري)

ఇమ్రాన్ బిన్ హుసైన్ రదియల్లాహు అస్తు ఇలా ఉల్లేఖించారు. నేను మొలలు
(బవాసిర్ని piles) వ్యాధిగ్రస్తుడనై ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంను

సలాహ్ గురించి ప్రశ్నించితిని. అప్పుడు ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం
ఇలా ఉద్బోధించారు "నుంచోని చదువు ఒకవేళ నుంచో లేకపోతే కూర్చోని చదువు
లేక పడుకోని చదువు" బుఖారీ హదీద్ గ్రంథం.

2. ఒకవేళ వ్యాధిగ్రస్థుడు నుంచో లేకపోతే తిన్నగా పడుకొని సలాహ్ చేయవలెను. రుకూ, సుజుద్ కొరకు తలతో సైగ చేస్తుండవలెను.
3. ఒకవేళ వ్యాధిగ్రస్థుని వ్యాధి విపరీతంగా ఉంటే అతను రెండు నమాజులు (జుహర్ మరియు అస్త, మగ్రిబ్ మరియు ఇషా) ఒకేసారి చదువుకోవలెను.

సలాహ్ తప్పనిసరి కానివారు.

1. హాయదా స్త్రీలు (బహిష్టు స్త్రీలు)
2. నిఫాస్ స్త్రీలు (బాలింత స్త్రీలు)
3. మానసిక రోగులు (పిచ్చివాళ్ళు, అనగా మతి స్థిమితం లేని వాళ్ళు)

ప్రయాణికుడి (బాటసారి) సలాహ్

قال الله تعالى : وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ
(النساء 101)

1. సూర నిసా 4: 101 "మీరు ప్రయాణంలో ఉన్న ఎడల సలాహ్ ను ఖసర్ అంటే తగ్గించి (అర్థభాగం) ఆచరించుటలో తప్పులేదు."
2. తగ్గించి మరియు రెండు సలాహ్ లు ఒకే సమయంలో ఆచరించుట
 - A) షజర్ సలాహ్ కి ఖసర్ లేదు జమ లేదు.
 - B) దొహర్ 2 రకాతులు, అసర్ 2 రకాతులు - దొహర్ లేదా అసర్ ఏ సమయంలో అయినా ఒకేసారి చదవవచ్చును.
 - C) మగ్రిబ్ 3 రకాతులు, ఇషా 2 రకాతులు - మగ్రిబ్ లేదా ఇషా ఏ సమయంలో అయినా ఒకేసారి చదవవచ్చును.

గమనిక : దారిలో విశ్రాంతి కొరకు ఆగిన ఎడల ప్రయాణికుడు ప్రతి నమాజు దాని సమయాలలోనే కసర్ చదవాలి. రెండు నమాజులను ఒకేసారి చదవక పోవుట ఉత్తమం.

3. ప్రయాణం (ఖసర్) తన పట్టణము విడిచిన తర్వాత ప్రారంభమగును.
4. ప్రయాణికుడు తను శాశ్వతంగా ఆగుటకు నిశ్చయించినంత వరకు ఖసర్ చేయవచ్చును.
5. ప్రయాణికుడు ప్రయాణంలోని మస్జిద్ లలో ఇమాం వెనుక పూర్తి సలాహ్ చేయవలెను.

6. ప్రయాణికుడికి విడిచిపెట్టడానికి వీలున్నవి (సడలింపులు)

- a) సున్నతులు చదవ అవసరం లేదు కాని ఫజర్ సున్నహ్ , వితర్ చదువుట ఉత్తమం
- b) జుమహ్ సలాహ్ కాకుండా రెండు రకాతు దొహర్ చదవవచ్చును.
- c) ఉపవాసం ఖదా చేయవచ్చును.
- d) మూడు రాత్రింబవళ్లలో మేజోళ్ళపై మసా చేయవచ్చును.

తజ్విద్ నియమాలు

తజ్వీద్ నియమాలు

01	మద్దే తబయీ	2
02	మద్దే బదల్	3
03	మద్దే లాజిమ్ ముత్తశిల్	4
04	మద్దే జాయజ్ ముంఫశిల్	5
05	మద్దే లీస్	8
06	మద్దే ఆరిద్ సుకూస్	9
07	మద్దల్ ఇవద్	10
08	తన్వీస్ వ నూనే సాకిస్ నియమాలు	11
09	మీమ్ సాకిస్ నియమాలు	13
10	నూస్ గున్నా మరియు మీమ్ గున్నా నియమాలు	13
11	'ర' నియమాలు	14
12	'లామ్' నియమాలు	14
13	తజ్వీద్ నియమాల పట్టిక	15

01. మద్దే తబయీ (సహజ దీర్ఘం) - రెండు హారకాతుల దీర్ఘం

తీయాలి

హురుఫె మద్ ధలాథ - మద్ అక్షరాలు మూడు

ا و ي - ا

అలిఫ్ వావ్ య

అ) 'అలిఫ్' మద్ : ఏదైనా అక్షరం పై ఫతహ్ ఉండి, దాని తర్వాత వెంటనే 'అలిఫ్' వస్తే, అది 'అలిఫ్ మద్' అవుతుంది.

$\begin{array}{ccc} \text{ا} \leftarrow \text{ا} & + & \text{ـ} \\ \text{అలిఫ్} & & \text{ఫతహ్} \end{array}$		
ثا = ا + ث	تا = ا + ت	با = ا + ب
صا = ا + ص	دا = ا + د	جا = ا + ج
عا = ا + ع		
ا		
لنا	ما	إذا
<p>అభ్యాసం: క్రింది వాటిలో 'అలిఫ్' మద్ ను గుర్తించండి:</p>		
وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى	نَارًا تَلْظَى	إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَى
وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّهَا	وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى	

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ

అ) 'య' మద్ : ఏదైనా అక్షరం క్రింద 'కసహ్' ఉండి, దాని తర్వాత వెంటనే 'య సాకిస్ కి' వస్తే, అది 'య మద్' అవుతుంది

$\text{ـٰى} = \text{ي} + \text{ـ}$ <p style="text-align: center;">ఈ య కసహ్</p>		
ث + ي = ثِي	ت + ي = تِي	ب + ي = بِي
ص + ي = صِي	د + ي = دِي	ج + ي = جِي
ا + ي = اِي		
إِي		
الْيَتِيمِ	الرَّحِيمِ	فِي
అభ్యాసం: క్రింది వాటిలో 'య' మద్ ను గుర్తించండి		
وَطُورِ سَيِّئِينَ	أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ	يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ	أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ	
إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكُتُبِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ		

جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۖ

ఇ) 'వాప్ మద్' - దమ్మహ్ తర్వాత 'వాప్ సాకిస్': ఏదైనా అక్షరంపై 'దమ్మహ్' ఉండి, ఆ తర్వాత వెంటనే 'వాప్ సాకిస్' ' ' వస్తే, అది 'వాప్ మద్' అవుతుంది.

$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$ ఊ	$\text{و} + \text{و}$ వాప్	$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$ దమ్మహ్
$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$	$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$	$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$
$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$	$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$	$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$
$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$	$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$	$\text{و} \leftarrow \text{و} + \text{و}$
و	و	و
قَالُوا	كَفَرُوا	كُونُوا
అభ్యాసం: క్రింది వాటిలో 'వాప్' మద్ ను గుర్తించండి :		
وَطُورِ سَيْنِينَ	الْمُفْلِحُونَ	يُوقِنُونَ

وَلَكِنَّ لَا يَشْعُرُونَ	خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ	
إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۖ		

ముఖ్యగమనిక: అలిఫ్ కంటే ముందు ఫతహా కలిగి ఉన్న అక్షరం, వావ్ కంటే ముందు దమ్మహా కలిగి ఉన్న అక్షరం, య కంటే ముందు కస్తహా కలిగి ఉన్న అక్షరం హంజా ۞ / ۞ / ! / ! తప్ప మిగిలిన 27 అక్షరాలలో ఏదైనా ఉండవచ్చు.

02. మద్దె బదల్ - రెండు హరకాతుల దీర్ఘం తీయాలి

హరఫ్ మద్దె బదల్ – హంజా – ۞ లేదా ۞ లేదా ۞ లేదా !

అలిఫ్ (ا) కంటే ముందు ఫతహా తో లేదా వావ్ సుకూన్ (و) కంటే ముందు దమ్మహా తో లేదా య సుకూన్ (ي) కంటే ముందు కస్తహా తో ఉన్న అక్షరం ఒకవేళ “ హంజా ۞ “ అయితే, అది మద్దె బదల్ అవుతుంది. అంటే హంజా తర్వాత ఈ మూడింటిలో ఏదో ఒక మద్ అక్షరం వస్తుందన్న మాట.

عَ	ا ← +	عَ
ఆ	అలిఫ్	హంజు ఫతహా
عِ	ي ← +	عِ
ఈ	య	హంజూ కస్తహా
عُ	و ← +	عُ
దమ్మహ్	ఊ	వాప్ హంజు
أَوْثُو	الإيمان	عَامِنُ
أُوذُ	عَادِمُ	أَوَّلُ
لِأُولِي	فَأَوْلَائِكَ	الأولا
అభ్యాసం: క్రింది వాటిలో మద్దె బదల్ ను గుర్తించండి :		
إِيَابِهِمْ	إِيَاكَ	وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ
		وَأُولُو الْعِلْمِ

03. మద్ లాజిమ్ ముత్తశిల్ – 4 /5 హరకాతుల దీర్ఘం مد لازم

متصل

మద్ తర్వాత వెనువెంటనే హంజా అదే పదంలో ఉన్నట్లయితే, దానిని మద్దె లాజిమ్ ముత్తశిల్ అంటారు. అంటే

➤ మద్ ఉండాలి

➤ మద్ అక్షరం తర్వాత వెనువెంటనే అదే పదంలో హంజా ఉండాలి.

మద్ అక్షరంతో సంబంధం లేకుండా హంజాపై ఏదైనా హరకత్ రావచ్చు.

➤ మద్ కు మరియు హంజాకు మధ్య ఏ అక్షరమూ / ఖాళీ స్థలమూ ఉండరాదు

➤ ఇది పదం మధ్యలో అయినా రావచ్చు లేదా పదం చివరిలో అయినా రావచ్చు.

عَ ← ء + لَ	عَ ← ء + لَ	عَ ← ء + لَ
ఊఊఊఊ ---- ఊ	ఊఊఊఊ ← ఊ	ఊఊఊఊ ← ఊ
السُّفَهَاؤُ	السُّتَاءِ	جَا + ء = جَاءَ، جَاءَهُمْ
سَوَاءٌ	بِاسْمَاءٍ	جَزَاءٌ
يُرَأُونَ	هُؤُلَاءِ	شَاءَ

إِسْرَائِيلَ	السَّمَاءِ	وَالسَّمَاءِ
سُوءَ	صَفْرَاءُ	وَبَاءُ

04. మద్ జాయజ్ ముంఫశిల్ – 4 /5 హరకాతుల దీర్ఘం مد

جائز منفصل

ఏదైనా పదం యొక్క చివరి అక్షరం మద్ అక్షరమై ఉండి, తర్వాత పదం ఆరంభంలో హంజా ఉంటే, దానిని మద్దె జాయజ్ ముంఫశిల్ అంటారు.

అంటే

- పదం చివరి అక్షరం మద్ అక్షరం అంటే అలిఫ్ మద్ గానీ, య మద్ గానీ లేదా వావ్ మద్ గానీ అయి ఉండాలి.
- తప్పకుండా తర్వాత పదం ఆరంభంలో హంజా ఉండాలి. హంజా పై ఉండే హరకత్ కు దాని కంటే ముందున్న మద్ అక్షరంకు ఏమీ సంబంధం లేదు.
- మద్ కు మరియు హంజాకు మధ్య ఖాళీ ఉండాలి.

XXX ← سُوءُ XX	XXX ← سِيَّ XX	XXX ← كَا XX
----------------	----------------	--------------

﷞﷞﷞﷞ ← ﷞	﷞﷞﷞﷞ ← ﷞	﷞﷞﷞﷞ ← ﷞
ءَامِنُوا أَشَدُّ	فَاذْكُرُونِي أَذْكَرْكُمْ	وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ
مَا أَلْفَيْنَا	وَمَا أَنْتَ	وَلَنَا أَعْمَلْنَا
وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ	إِذَا أَصَبْتَهُمْ	كَمَا أَرْسَلْنَا
مَرِيضًا أَوْ	وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ	
مِمَّا ءَاتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ ﷻ		

05. మద్దె లీన్ – 2 హారకాతుల దీర్ఘం.

లీన్ అక్షరాలు రెండు – ‘య’ మరియు ‘వావ్’

(హురుఫె లీన్ = 2 = ఇద్ వైన్ – وُ & يِ)

ఏదైనా అక్షరం పై ఫతహా ఉండి, వెంటనే ‘య’ సాకిన్ یِ లేదా ‘వావ్’

సాకిన్ وُ వస్తే, అది ‘మద్దె లీన్’ అవుతుంది.

وُ / يِ	وُ / يِ	+	—
ఐ / ఏ	ఛాప్ సాకిన్ / య సాకిన్	+	ఫతహా

بَ + يَ = بَيِّ	تَ + يَ = تَيِّ	ثَ + يَ = ثَيِّ
جَ + يَ = جَيِّ	دَ + يَ = دَيِّ	صَ + يَ = صَيِّ
بَ + وُ = بَوُّ	تَ + وُ = تَوُّ	ثَ + وُ = ثَوُّ
خَوْفٌ	بَيْتٌ	
అభ్యాసం: క్రింది వాటిలో మద్దె లీస్ ను గుర్తించండి :		
سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ	حِجُّ الْبَيْتِ	لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ	إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا	وَلَوْ أَنَّهُمْ

06. **మద్దె ఆరిద్ సుకూస్:** 2 లేదా 4 లేదా 6 హరకాతుల దీర్ఘం.

ఆయతులోని చివరి పదాన్ని పలకటంలో ఈ మద్ వస్తుంది. దీనిలో రెండు షరతులున్నాయి.

అ) ఆయతు చివరి పదంలోని చివరి అక్షరంపై ‘ఫతహ్ తైన్’ ఉండరాదు.

ఆ) ఆయతు చివరి పదంలోని చివరి అక్షరానికి ముందు ‘అలిఫ్ మద్’ / ‘య మద్’ / ‘వావ్ మద్’ లలో ఏదైనా ఒక మద్ ఉండాలి.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
---------------------------------------	---------------------------------------

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ	الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ	إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَ لَا الضَّالِّينَ	

07. మద్ అల్ ఇవద్: రెండు హరకాతుల దీర్ఘం.

ఆయతు చివరి అక్షరంపై 'ఫతహ్ తైన్' ఉన్నప్పుడు ఈ మద్ వస్తుంది. దీనిని చదవటంలో 'ఫతహ్ తైన్' ను 'అలిఫ్ మద్' గా మార్చి, 2 హరకాతుల దీర్ఘంతో ఆయతును ఆపాలి.

قَدَحًا	ضَبْحًا	أَفْوَجًا

جَمْعًا ٥	نَقْعًا ٤	صُبْحًا ٣
أَخْبَارَهَا ٤	أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَلَهُمْ ٦	
అభ్యాసం: మద్ అల్ ఇవద్ ఉదాహరణలు వ్రాయండి:		

08. తన్వీన్ మరియు నూనె సాకిన్ నియమాలు -

నాలుగు

ఫతహ్ తైన్ (దో జబర్) —, కస్రతైన్ (దో జేర్) —, దమ్మతైన్ (దో పేష్) —
 లను 'తన్వీన్' అంటారు. సుకూన్ : ఉన్న నూన్ అక్షరాన్ని నూనె
 సాకిన్ అంటారు.

తన్వీన్ మరియు నూనె సాకిన్ రెండింటి ఉచ్చరణ చివరిలో 'నకారం' ఉండటం వలన వీటిని చదివే నియమాలు ఒకేలా ఉంటాయి.

బన్ بِن = ن + ب బన్ بَا = ا + ب

బిన్ بِن = ن + ب బిన్ بِ = ِ + ب

బున్ بُن = ن + ب బున్ بُ = ُ + ب

క్రింది వాటిలో తన్వీన్ మరియు నూనె సాకిన్ లను గుర్తించండి.

فَضْلٍ	شَيْءٍ	بِمَعْرُوفٍ	زَوْجًا	شَيْئًا	مَّرِيضًا
وَلَكِنْ	فَأَنْظُرْ	أَنَّ	عَلِيمٌ	سَمِيعٌ	وَاسِعٌ
بِذَنبِهِمْ	الْإِنْسَانَ	مِسْكِينًا	وَ أَنْتَ	نَعْبُدُ	أَنْعَمْتَ
فَأَنْذَرْتُكُمْ	مِنَ الْأُولَى	عَنْهُ	مَنْ أَعْطَى	الْأُنثَى	أُنْبَعَثَ

--	--	--	--	--	--

1) ఇద్ హాల్ - తన్వీన్ లేదా నూనె సాకిన్ తర్వాత హురుఫె హలఖీ అక్షరాలలో నుండి ఏదైనా అక్షరం వస్తే, నకారాన్ని ఉన్నది ఉన్నట్లుగా, స్పష్టంగా, త్వరగా చదవాలి. హురుఫె హలఖీ అక్షరాలు – ఆరు : అవి خ ح ع ه

2) ఇఖ్లాబ్ – తన్వీన్ లేదా నూనె సాకిన్ తర్వాత ب వచ్చినపుడు నకార శబ్దాన్ని దాచి వేస్తూ మీమ్ గా మార్చి చదవాలి.

3) ఇద్గామ్ - తన్వీన్ లేదా నూనె సాకిన్ తర్వాత ن م و ي అక్షరాలలో ఏదైనా వస్తే, నకార శబ్దాన్ని దాచి వేసి, తర్వాతి అక్షరాన్ని గున్నా చేస్తూ వత్తి పలికి, రెండు వంతుల దీర్ఘం తీయాలి. ఒకవేళ ر ل

లో ఏదైనా ఒక అక్షరం వస్తే, తర్వాతి అక్షరాన్ని గున్నా చేయక, దీర్ఘం తీయక, వత్తి పలుకుతూ త్వరగా చదవాలి. ఇద్గామ్ అక్షరాలు ఆరు, అవి : ن و ل م ر ي వీటినే యర్మలూన్ అంటారు.

4) ఇఖ్ఫా – తన్వీన్ లేదా నూనె సాకిన్ తర్వాత మిగిలిన 15 అక్షరాలలో ఏదైనా వస్తే, నకారాన్ని దాచి వేస్తూ, రెండు వంతుల దీర్ఘం తీసి చదవాలి. ఇఖ్ఫా అక్షరాలు – ظ ط ض ص ش س ز ذ د ج ث ت ك ق ف

ఇద్ హార్	عَبَدًا إِذَا	وَإِنْحَرَ	كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ	مِنْ عَيْنٍ
ఇబ్లాబ్	مِنْ بَعْدِ	مِنْ بَيْنِ	خَيْرٍ بِمَا	وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ
ఇద్గామ్	مَنْ يَحْشَى గున్నాతో	خَيْرٌ وَأَبْقَى గున్నాతో	أَنْ لَمْ గున్నాల్లేకుండా	أَنْ رَأَهُ గున్నాల్లేకుండా
ఇఖ్బా	فَأَنْصَبْ	وَرِزْقٌ كَرِيمٌ	وَأَمَّا إِنْ كَانَ	عَنْ شَيْءٍ

09. మీమ్ సాకిన్ నియమాలు – మూడు

- 1) ఇద్గామ్ షఫవీ : మీమ్ సాకిన్ తర్వాత మీమ్ వస్తే, మీమ్ సాకిన్ ను తర్వాతి మీమ్ తో కలిపి, రెండు వంతుల దీర్ఘం తీసి చదవాలి.
- 2) ఇఖ్బా షఫవీ : మీమ్ సాకిన్ తర్వాత బ వస్తే, మీమ్ శబ్దాన్ని దాచి వేయాలి.
- 3) ఇద్ హార్ షఫవీ : మీమ్ సాకిన్ తర్వాత మిగిలిన 26 అక్షరాలలో ఏదైనా అక్షరం వస్తే, మీమ్ శబ్దాన్ని ఉన్నది ఉన్నట్లుగా, త్వరగా, స్పష్టంగా చదవాలి.

ఇద్దామె షఫవీ	وَجُوهِهِمْ مِنْ أَنْزَرِ السُّجُودِ		
ఇఖ్లా వె షఫవీ	تُسِرُّونَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ		
ఇబ్ హారె షఫవీ	كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ	هُمْ قَوْمٌ	

10. నూన్ గున్నా మరియు మీమ్ గున్నా

నూన్ లేదా మీమ్ పైన షద్ద ఉంటే, తప్పకుండా గున్నా తీసి, రెండు రెట్లు దీర్ఘం తీస్తూ చదవాలి.

وَالنَّهَارِ إِنَّ أُمَّ

11. 'ర' నియమాలు

- ۱ అక్షరం పై వచ్చే హారకాతులన్నింటిలో, ۲ అక్షరాన్ని బొద్దుగా చదవాలి. ఉదాహరణకు ۱ పై ఫత్ హా, ఫతహతైన్, దమ్మ, దమ్మతైన్ లలో ఏదైనా ఉంటే ۲ అక్షరాన్ని లావుగా అంటే బొద్దుగా చదవాలి.

- ౨ అక్షరం క్రింద వచ్చే హారకాతులన్నింటిలో, ౨ అక్షరాన్ని సన్నగా చదవాలి. ఉదాహరణకు ౨ క్రింద కస్తహ్, కస్తతైన్ లలో ఏదైనా ఉంటే ౨ అక్షరాన్ని సన్నగా చదవాలి.
- ఒకవేళ ౨ అక్షరం పై సుకూస్ ఉంటే, దానికి ముందున్న అక్షరంపై ఉన్న హారకహ్ ను బట్టి పై రెండు నియమాలలో వలే ౨ అక్షరాన్ని లావుగా (బొద్దుగా) లేదా సన్నగా చదవాలి.
- ఒకవేళ ౨ అక్షరం కంటే ముందు అక్షరంపై కూడా సుకూస్ ఉంటే, దాని కంటే ముందు అక్షరంపై ఉన్న హారకహ్ ను పట్టి ౨ అక్షరాన్ని లావుగా (బొద్దుగా) లేదా సన్నగా చదవాలి.

12. 'లామ్' జలాలహ్ నియమాలు

الله పదానికి ముందు ఉన్న అక్షరంపై కస్తహ్ లేదా కస్తతైన్ తప్ప ఏదైనా వేరే హారకహ్ ఉన్నట్లయితే, الله పదంలోని లామ్ ను బొద్దుగా చదవాలి.

الله పదానికి ముందు ఉన్న అక్షరం క్రింద కస్తహ్ లేదా కస్తతైన్ ఉన్నట్లయితే, الله పదంలోని లామ్ ను సన్నగా చదవాలి.

13. తజ్వీద్ నియమాల పట్టిక

కొన్ని ప్రధాన తజ్వీద్ నియమాలు

మద్ నియమాలు	తన్వీస్ / నూనె సాకిస్ నియమాలు	మీమ్ సాకిస్ నియమాలు	ఇతర నియమాలు
1. తబయీ	1. ఇద్ హార్	1. ఇద్దామ్	1. నూన్
2. బదల్	2. ఇఖ్లాబ్	షఫవీ	గున్నా
3. లాజిమ్ ముత్తశిల్	3. ఇద్దామ్ మా గున్నా	2. ఇఖ్ఫా షఫవీ	2. మీమ్
4. జాయజ్ ముంఫశిల్	4. ఇద్దామ్ బిదూన్ గున్నా	3. ఇద్ హార్ షఫవీ	గున్నా
5. లీస్	5. ఇఖ్ఫా		3. ۾ అక్షరం
6. ఆరిద్ సుకూస్			4. اللّోని లామ్
7. అల్ ఇవద్			

రబ్బి జిద్న ఇల్మా